

# תוכנית אתחלתא

חממה למחנכות חדשות

מטרות, יסודות ותכנים

1

2

3

4

5

6

תשפ"ה  
2025 - 2024

# שותפים בפיתוח המודל ובכתיבת המסמך

**מור צפריר**, חברת צוות מו"פ, תוכנית אתחלתא  
**שרון וסרמן**, מנהלת תוכנית אתחלתא  
**מרב סדובסקי**, מפתחת שיטות למידה, מפתחות

המסמך מבוסס על תהליכי המידול והכתיבה שהתקיימו בשנים תשפ"ב-תשפ"ד על-ידי **צוותי יחידות הכניסה להוראה במוסדות האקדמיים השותפים בתוכנית**. להלן רשימת המוסדות האקדמיים (לפי סדר א'-ב'):

**אוניברסיטת חיפה**  
**המכללת האקדמית אחוה**  
**המכללה האקדמית בית ברל**  
**המכללה האקדמית הרצוג**  
**המכללה האקדמית חמדת**  
**המכללה האקדמית לאומנויות וחינוך אמונה אפרתה**  
**המכללה האקדמית לחינוך אורות ישראל**  
**המכללה האקדמית לחינוך גורדון**  
**המכללה האקדמית לחינוך ע"ש קיי**  
**המרכז האקדמי לוינסקי-וינגייט**

תודה מיוחדת לצוות המקצועי של התוכנית על השותפות והייעוץ בפיתוח המודל ובעבודה על המסמך:  
**ד"ר שרה זילברשטרם**, מנהלת אגף כניסה להוראה וקשרי אקדמיה שדה, מנהל עובדי הוראה, משרד החינוך.  
**גב' דורית לחיאני**, ממונה על החטיבות הצעירות ומנהל בית ספרי, האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך.  
**גב' מרים פרי**, מדריכה ארצית, האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך.  
**מר אהרן קצב**, סמנכ"ל פדגוגיה, קרן משפחת ליאון.  
**גב' מיטל בראון-מנדלביץ'**, סמנכ"ל אסטרטגיה, קרן משפחת ליאון.

תודה ל**פרופ' חן שכטר**, מנהל מכון מופ"ת ול**ד"ר דורון לדרר**, מנהלת יחידות השדה במכון מופ"ת, על הליווי והשותפות לאורך כל שנות פעילות התוכנית.

תהליכי פיתוח המודל והכתיבה הם חלק ממהלך פיתוח הידע בקרן משפחת ליאון, בניהולה וייעוזה הצמוד והמקצועי של **אריאלה וולה-לניאדו**, מנהלת תחום הידע והדיגיטל.

תודה רבה.

**מחנכות הכיתה מהוות אבן יסוד בבית-הספר<sup>1</sup> והן נושאת על כתפיהן אחריות רבה לתלמידים כפרטים וכקבוצה.** מחנכות הכיתה נושאות באחריות לרווחתם הרגשית והחברתית של התלמידים, להתקדמותם הלימודית, לחיבור בין בית-הספר וההורים, לתכלול וראיה הוליסטית של התלמיד ושל הכיתה, לעבודה עם הצוות החינוכי הפועל בכיתה ולתכלול צורכי הכיתה והמערכת הבית-ספרית.

**שנות העבודה הראשונות של מחנכות כיתה הן מאתגרות במיוחד** - בהתמודדות עם דילמות מקצועיות, אישיות וחינוכיות ייחודיות לתפקידן, וכן עומס רב של משימות שיש לנהל ולתעדף, תוך עמידה בכלל דרישות התפקיד - כבר מהיום הראשון וללא היכרות מקדימה. המפגש הראשוני עם רכיבי התפקיד - פיתוח קשרי עבודה ותכלול עבודת הצוות בכיתה, התמקצעות בהוראה ולמידה תוך פיתוח תכני לימוד, תכלול כיתה בשלל היבטים, גיבוש הכיתה כקבוצה חברתית ויצירת אקלים כיתתי חיובי, התמודדות עם תלמידים מאתגרים, יצירת קשר אישי עם כל תלמיד ותלמידה, פיתוח קשר מיטיב עם הורים, היבטים ארגוניים ומנהלתיים ותהליכי הערכה ופיקוח מתמידים - יוצרים סביבת עבודה דינמית, עמוסה ומורכבת. בסביבה זו, נדרשת מחנכת הכיתה החדשה להכיר ולהיות אמונה על שלל המשימות, להצליח בהן, ובתוך כך גם לחקור ולגבש את זהותה המקצועית, את הערכים והתפיסות המניעים אותה כמחנכת כיתה, ולפתח את המיומנויות הפרופסיונליות שלה.

בתהליכי הלמידה והפעילות בתוכנית אתחלתא וכחלק מתהליך מתמשך של חקירה, למידה ודיוק, מצאנו כי ניתן להאיר זרקור על מספר אתגרים ייחודיים בתהליך הכניסה לתפקיד של מחנכת כיתה:

- **חוסר בהיכרות, במוכנות ובכשירות להתמודדות עם מגוון רכיבי התפקיד של מחנכת כיתה** - פעמים רבות תוכניות ההכשרה וההתנסות במהלך לימודי ההוראה לא מספקות ידע והתנסות ייעודיים בתחום חינוך הכיתה.
- **תהליך פיתוח זהות מקצועית של מחנכת כיתה מכיל מימדים ערכיים ומנהיגותיים רבים** להם יש לתת התייחסות ומענה במסגרת הליווי בכניסה לתפקיד.
- **חויית הכניסה לתפקיד חינוך כיתה מעוררת מתחים רגשיים רבים במעגלי הפעולה השונים** של תפקידי המחנכת.
- **קיים פער בין דרישות הנובעות מרכיבי התפקיד ובין היכולת של מחנכת כיתה חדשה להסתייע בגורמים בבית הספר** לשם ביצוע דרישות אלה, בעוד שהיא נמצאת בתהליך של השתלבות והתמקמות ברשת הארגונית הבית-ספרית.

**מתוך צרכים אלו נולדה תוכנית אתחלתא - חממה למחנכות חדשות.** התוכנית היא פרי שותפות בין משרד החינוך - אגף כניסה להוראה וקשרי אקדמיה-שדה והאגף לחינוך יסודי, קרן משפחת ליאון ומכון מופ"ת. התוכנית החלה את פעילותה בשנת תשפ"ב.

**תוכנית אתחלתא פועלת בשותפות הדוקה עם יחידות כניסה להוראה במוסדות האקדמיים להכשרת מורים**, שמנהלים ומפעילים מסגרות למידה ייחודיות למחנכות כיתה בתחילת דרכן - במודלים של חממות, סדנאות התמחות וקורסי "מורה חדש". מסגרות למידה אלה מאפשרות ליווי, תמיכה ופיתוח מקצועי מותאם וייעודי למורות המשמשות כבר בראשית דרכן גם כמחנכות כיתה.

<sup>1</sup> דו"ח מת"ת - "מחנכת הכיתה - הגדרת התפקיד, תחומי האחריות ומסגרות הפעולה", יוזמה - מרכז לידע ולמחקר בחינוך (2021)

- 5..... א. מטרת התוכנית, החממות והסדנאות.
- 6..... ב. יסודות אתחלתא.
- 7..... ג. הרכב היסודות.
- 9..... ד. תכנים מוצעים ורעיונות ליישום.
- 18..... ה. אודות הקרן ותחומי הפעילות.

## א. מטרת התוכנית, החממות והסדנאות

שנות העבודה הראשונות של מחנכות כיתה הן שנים מאתגרות במיוחד. עם צאתן של מחנכות הכיתה החדשות לדרך הן נתקלות בדילמות מקצועיות וחינוכיות, בהתמודדויות רבות ומגוונות ייחודיות לתפקידן. על מנת לסייע למחנכות החדשות להשתלב ולהצליח בכניסה להוראה בכלל ובתפקידן כמחנכות כיתה בפרט, הוקמו סדנאות וחממות אתחלתא - מסגרות למידה המאפשרות ליווי, תמיכה ופיתוח מקצועי מותאם וייעודי למורות המשמשות כבר בראשית דרכן גם כמחנכות כיתה.

### מטרות התוכנית

1. הקמה ולייווי של חממות וסדנאות להתמקצעות ותמיכה במחנכות כיתה בתחילת דרכן.
2. קידום תפיסה מערכתית ושותפיות הממוקדות במתן מענים רחבים וסקיילבילים למחנכות כיתה בתחילת דרכן.
3. פיתוח תכנים וכלים מותאמים ומבוססי מחקר ולמידה מהשדה לטיוב תהליכי הכניסה להוראה של מחנכות כיתה בתחילת דרכן.
4. קידום תפיסת תפקידה של מחנכת כיתה כסוכנת שינוי בחיי תלמידיה ותלמידותיה.

### מטרת החממות והסדנאות

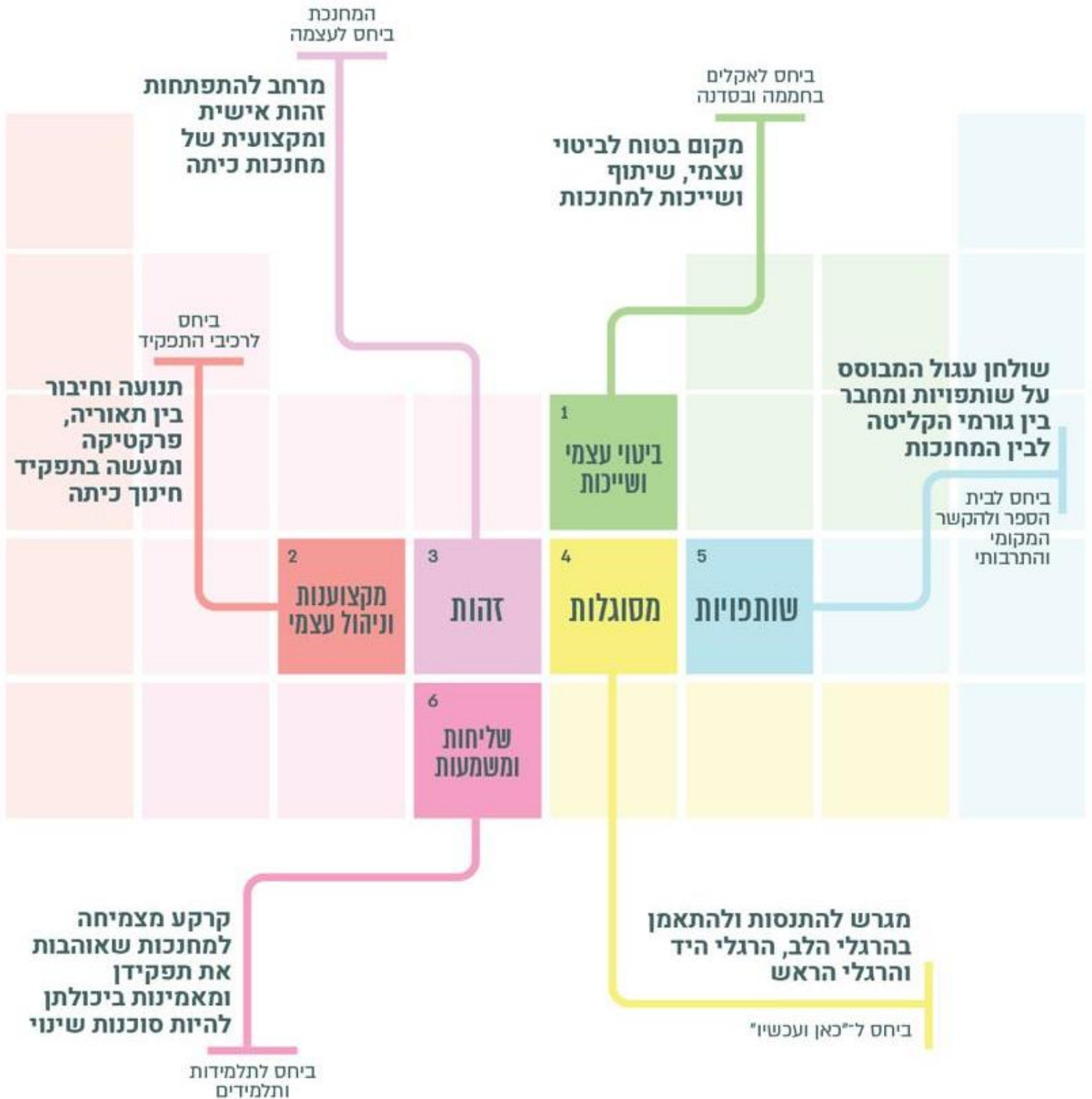
ליווי, תמיכה ומתן מענה ייעודי, איכותי ורלוונטי לכניסה מיטבית לתפקיד של מחנכות כיתה בתחילת דרכן.

מימוש מטרה זו תהייה אפשרית בהתקיים היסודות הבאים במרחב החממה או הסדנה:



# ר.ב. יסודות אתחלתא

להלן תרשים המשקף את היסודות העומדים בבסיס פעילות החממות והסדנאות בתוכנית אתחלתא. מימוש יסודות אלה הלכה למעשה, מאפשרים את מימוש מטרת החממות והסדנאות. יסודות אתחלתא ורכיבי התוכן המוצגים הם תולדה של למידה ושיתוף פעולה מתמשך ומתמיד בין כלל הגורמים הנוגעים להפעלת חממות וסדנאות אתחלתא.



## ג. הרכב היסודות

כל אחד מהיסודות משקפים את התשתית הרעיונית, הערכית והמעשית שצריכה לבוא לידי ביטוי בפעילות החממות והסדנאות. להלן פירוט הרכב היסודות והפוטנציאל הטמון בהם. כל מוסד אקדמי, בכל חממה וסדנה, יתאים וייצר, בהתבסס על יסודות אלה, את התרכובת הייחודית המותאמת לצורכי המחנכות, לערכים ולתפיסות המנחים אותו.

### מקום בטוח לביטוי עצמי, שיתוף ושייכות למחנכות כיתה ביחס לאקלים בחממה ובסדנה

נרצה שבחממה/סדנה המחנכת תשמיע את קולה במרחב, תרגיש בטוחה ושייכת לקבוצה, תתרום לה ותיתרם ממנה. כך שגם בתפקידה תבין המחנכת את חשיבותה של קהילה ליצירת אקלים כיתתי מיטבי ויהיו לה הכלים לקדם זאת.

1

ביטוי עצמי  
ושייכות

### תנועה וחיבור בין תאוריה, פרקטיקה ומעשה בתפקיד חינוך כיתה ביחס לרכיבי התפקיד

נרצה שבחממה/סדנה המחנכת תרחיב את ארגז הכלים ותייצר חיבור בין העשייה בשטח לבין הידע, התיאוריה והפרקטיקה. כך שבעשייה היומיומית המחנכת תוכל להתאים פתרונות יצירתיים, איכותיים ומגוונים למקרים ולאתגרים במסגרת תפקידה.

2

מקצוענות  
וניהול עצמי

### מרחב להתפתחות זהות אישית ומקצועית של מחנכות כיתה המחנכת ביחס לעצמה

נרצה שהמחנכת תזהה ותגדיר את הערכים והעקרונות המניעים אותה במפגש עם תפקידה כמחנכת כיתה, את חוזקותיה וגבולותיה, ותקבל כלים להתבוננות מתמשכת על זהותה המקצועית המתפתחת. כך, גם בעשייתה היומיומית במרחב הבית ספרי, תוכל להמשיך ולגבש את "טביעת האצבע" הייחודית שלה כמחנכת.

3

זהות

**מגרש להתנסות ולהתאמן בהרגלי הלב, הרגלי היד והרגלי הראש**<sup>2</sup>  
ביחס ל "כאן ועכשיו"

נרצה שבחממה/סדנה המחנכת תתאמן ותתרגל מגוון מצבים ודרכי פעולה, תשכלל את ההתבוננות הרפלקטיבית על בחירותיה בעבודה ותפתח תחושת מסוגלות.

4

**מסוגלות**

**שולחן עגול המבוסס על שותפויות ומחבר בין גורמי הקליטה לבין המחנכות**  
ביחס לבתי-הספר ולהקשר המקומי והתרבותי

נרצה שמחנכת הכיתה תכיר את השותפים ואת השחקנים הרלוונטיים עבורה בהקשר הבית-ספרי והמקומי. כך שתוכל להיעזר בהם במסגרת השתלבותה בבית הספר ובתפקידה כמחנכת כיתה.

5

**שותפויות**

**קרקע מצמיחה למחנכות שאוהבות את תפקידן ומאמינות ביכולתן להיות סוכנות שינוי**  
ביחס לתלמידות ותלמידים

נרצה שמחנכת הכיתה תכיר ביכולותיה כסוכנת שינוי בחיי תלמידיה ותלמידותיה. יסוד זה מדגיש את הפוטנציאל של חממות וסדנאות אתחלתא להוות קרקע תומכת המקנה ידע, כישורים וביטחון, ובכך לאפשר למחנכות ומחנכי כיתה חדשים להתפתח, לצמוח ולחולל שינוי.

6

**שליחות  
ומשמעות**

<sup>2</sup> Shulman L. (2005), **Signature pedagogies in the Profession**, Daedalus Vol. 134 no. 3 On Professions & Professionals, P. 52-59



## ד. תכנים מוצעים ורעיונות ליישום

**בפרק זה יפורטו הנחיות והמלצות לגיבוש תכנים לבניית הסילבוס** בחממות ובסדנאות אתחלתא למחנכות כיתה. התכנים ודוגמאות ליישומם במפגשי החממה/הסדנה מסודרים בהתאם לחיבור שלהם ליסודות אתחלתא. עם זאת, חשוב להדגיש, שישנם תכנים שרלוונטיים ליותר מיסוד אחד וכך גם לגבי היישומים המוצעים. עוד יודגש, כי מרבית התכנים והדוגמאות ליישום מובאים מתוך ניסיונם של הצוותים האקדמיים השותפים בתוכנית והם פרי שיתוף הפעולה, הלמידה והכתיבה במהלך שלוש שנות עבודת התוכנית.

### מקום בטוח לביטוי עצמי, שיתוף ושייכות למחנכות כיתה

תכנים אלו יתמקדו במשתתפות עצמן, באופן שיהווה "מודלינג" למחנכות בכיתתן.  
**ערך:** ביטוי עצמי ושייכות

#### עקרונות פדגוגיים

- **שייכות:** ביסוס הקבוצה כקהילת משמעות, שבה למשתתפות יש חלק משמעותי בעשייה, יכולת להשפיע על התוכן שנלמד, יכולת להביא מעצמן ואת עצמן כפי שהן, תוך שמירה על אקלים מקבל ומכיל, שיח מוגן, פתוח ושיתופי, לשמיעת הקולות השונים בקבוצה תוך התייחסות לשונות ולמגוון דעות.
- **קולגיאליות:** ביסוס יחסי כבוד, אמון הדדי ויצירת תרבות של נורמות שיח בקבוצה, המאפשרות ביטוי עצמי והבעת רגשות, חיבור בין המשתתפות ובין לבין המנחה, לקידום למידה משותפת.
- **למידת עמיתים:** ביסוס החממה והסדנה כקבוצת למידה תומכת ואמפתית השואבת את כוחה מקבוצת השווים ומקדמת שיתופי פעולה ועבודת צוות.

תכנים מוצעים	דוגמאות ליישום
<b>היכרות אישית מעמיקה</b> - ההיכרות כמהות המהווה תשתית חיונית לכלל פעילות החממה/סדנה. ביצוע תהליכי היכרות בין המחנכות ובין לבין המנחה, לצורך חיזוק הקשר והעצמת תחושת השותפות.	<ul style="list-style-type: none"><li>○ סבב "מה נשמע" בפתיחת כל מפגש.</li><li>○ הבאת חפץ מאפיין ומשמעותי מהבית.</li><li>○ הצגת תעודת זהות עצמית של כל משתתפת.</li><li>○ זמן מוגדר וקבוע המוקדש לשיתוף אישי.</li><li>○ שגרת שיתוף בתמונות (משפחתיות/ כיתתיות) בקבוצה או אחת לתקופה, סביב נושאים מוגדרים.</li></ul>
<b>גיבוש הקבוצה</b> - פעולות לגיבוש והנעה, ליצירת אקלים נעים ותומך בחממה/סדנה.	<ul style="list-style-type: none"><li>○ פעילות "מתנה אישית לקבוצה".</li><li>○ יצירת ציר זמן קבוצתי מתפתח לפי שלבי השנה.</li><li>○ סדנאות ייחודיות בדגש על אלמנטים קבוצתיים: בישול, פלייבק, ODT, יצירה ועוד.</li></ul>

תכנים מוצעים	דוגמאות ליישום
<p><b>הקבוצה כקהילה לומדת</b> – יצירת שיתופי פעולה והזדמנויות להפריה הדדית בין המחנכות. מתן משימות משותפות המחזקות את תחושת השייכות ומייצרות סביבת למידה בה ניתן לקיים שיח מפרה, מוגן, פתוח ושיתופי.</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ צפיית עמיתים בכיתות ושיתוף בתובנות ומסקנות.</li> <li>○ בקבוצות למידה - יצירת מערכי שיעור ופעילויות כיתתיות סביב נושאים משותפים (חגים, טיולים, ימי הורים ועוד).</li> <li>○ פעילות "דיאלוג סוקרטי" בקבוצה סביב סוגיה ערכית.</li> <li>○ יישומים של "קהילות למידה" בדגש על חקר הפרקטיקה.</li> </ul>
<p><b>מיזמים משותפים</b> – קידום מיזמים משותפים מאפשר חשיפה לשיטות עבודה ודרכי חשיבה מגוונות ומעודד לקיחת אחריות קולקטיבית על התהליך החינוכי.</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ פעילות "מעגל ההשפעה" קבוצתית לבחינה של "איזורי חוסר נוחות" משותפים של מחנכות באותו בית-ספר או אותה שכבת גיל.</li> <li>○ פיתוח ויישום של יוזמות לימודיות או ערכיות משותפות, חקירתן, הפקת תובנות ודרכים להמשך פעולה.</li> </ul>

## תנועה וחיבור בין תאוריה, פרקטיקה ומעשה בתפקיד חינוך כיתה

תכנים אלו יתמקדו ברכיבי תפקיד מחנכת הכיתה במטרה לשלב בין ידע תיאורטי, פרקטיקות מוצעות ויישום מעשי בשטח.

**ערך:** מקצוענות וניהול עצמי

### עקרונות פדגוגיים

- **אינטגרציה והתנסות מעשית:** חיבור בין תיאוריות חינוכיות נלמדות לאסטרטגיות הוראה ומושגים מעשיים, מתן כלים ויישומם בעבודה היומיומית.
- **מחקר פעולה:** חקר וניתוח שיטתי של פרקטיקות הוראה והתנסויות אישיות כדי לאפשר בחינה, בחירה והתאמה אישית למחנכת.
- **למידה כפעילות רפלקטיבית:** דיון ומשוב המתייחס ליעילות של גישות ואסטרטגיות שונות תוך חילוץ תובנות יישומיות להמשך.

תכנים מוצעים	דוגמאות ליישום בחממה/סדנה
<p><b>ניהול ותכלול כיתה:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>○ <b>ניהול וגיבוש הכיתה כקבוצה</b> - תיאוריות וטכניקות לניהול כיתה אפקטיבי ויצירת סביבת למידה תומכת וחיובית.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ תרגול <b>טכניקות לביסוס קביעת כללים ונהלי קבוצה</b> ברורים.</li> <li>○ למידה ומתן פרקטיקות לגיבוש אקלים מיטבי - <b>הכיתה כקבוצה</b>.</li> <li>○ ייזום מעגלי שיח סביב סוגיות רגשיות.</li> <li>○ הכרת טכניקות לניהול כיתה חיובי, למשל: לוח כוכבים, סל מחמאות ועוד.</li> <li>○ התנסות בהובלת <b>משחקי חיבור</b> בחממה, כהכנה לעבודה בכיתה.</li> </ul>

דוגמאות ליישום בחממה/סדנה	תכנים מוצעים
<ul style="list-style-type: none"> <li>○ יצירת מיפוי "<a href="#">רמזור</a>".</li> <li>○ יצירת מיפוי "360".</li> <li>○ תרגול כלי <a href="#">תצפיות ומיפוי כיתה</a> נוספים.</li> <li>○ התנסות בשאלון "<a href="#">הכר את הכיתה</a>".</li> <li>○ התנסות בכלים להגדרת מטרות למידה ובניית <a href="#">תוכנית לימודים כיתתית</a>.</li> <li>○ התנסות בבניית <a href="#">תוכנית לימודים אישית</a> מותאמת צרכים.</li> <li>○ תרגול של פרקטיקות "<a href="#">כל הכיתה כל הזמן</a>".</li> <li>○ יישומים מתוך מודל <a href="#">הסמכות החדשה</a>.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ <b>מיפויים כיתתיים ופרטניים</b> - היכרות עם כלי מיפוי שונים להערכת התקדמות התלמידים, זיהוי צרכים ומתן משוב מקדם למידה.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>○ שימוש ב<b>מאגר פרקטיקות</b> מיטביות לחינוך הוגן.</li> <li>○ ייזום ימי תרבות כיתתיים/בית ספריים ולמידה על הגיוון התרבותי של התלמידים.</li> <li>○ תרגול <a href="#">הכלי "ניעור מוחות"</a> להתבוננות ביקורתית סביב סוגיות</li> </ul>	<p><b>פרקטיקות לחינוך והוראה מכילות ומכלילות</b> - איתור מוקדי פערים וחוסר שוויון בכיתה והתאמת מענים לצמצום פערים אלה. שימוש בתכנים העוסקים בפדגוגיה ביקורתית, בהוגנות בכיתה ופדגוגיה רגישות תרבות.</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>○ תכנון אופן הלמידה בחממה/בסדנה כמודלינג להוראה דיפרנציאלית בכיתה.</li> <li>○ תכנון יחידות למידה מבוססת פרויקטים/מערכי שיעור רב-תחומיים/ תחנות למידה סדנאיות.</li> <li>○ שילוב מגוון אומנויות ויצירה במפגשי החממה/הסדנה.</li> <li>○ למידת עמיתים ב<b>מודל ג'יקסו</b>.</li> <li>○ פרויקט מחקר אישי - כל מחנכת בנושא המעניין אותה.</li> <li>○ פיתוח משחקי למידה מבוססי תוכן וחומרי לימוד בהתאם לצורכי המחנכות בכיתותיהן.</li> <li>○ תרגול "<a href="#">שאלות דיאלוגיות</a>" - שאלות פתוחות ומגרות מחשבה, המקדמות שיח.</li> <li>○ תרגול שימוש ופיתוח אמצעים חזותיים ללמידה (צפייה וסדנת צילום/וידאו).</li> <li>○ שימוש והתנסות במשימות מתוקשבות ופיתוח מערכי שיעור מתוקשבים.</li> </ul>	<p><b>תכנון וארגון למידה</b> - פרקטיקות הוראה ושילוב תיאוריות חינוכיות בתכנון תוכנית לימודים, בניית מערכי שיעור המשלבים מודלים פדגוגיים, אסטרטגיות הוראה שונות וטכניקות הוראה מגוונות ומותאמות לצורכי התלמידים.</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>○ <a href="#">התנסות בהגדרת גבולות וערוצי התקשורת</a> ("זמן מחנכת הכיתה" - עמ' 68-69).</li> <li>○ יצירת תכנון שבועי ככלי תקשורת מול הורים.</li> <li>○ תרגול <a href="#">כלים לתקשורת</a> אפקטיבית והגדרת מטרות משותפות.</li> <li>○ תרגול ארבע רמות ההקשבה לפי <a href="#">תיאוריית U</a>.</li> <li>○ הכנה מקדימה ל<b>ביקורי בית</b> ועיבודם.</li> <li>○ משחקי תפקידים לקראת יום הורים.</li> <li>○ הבניית פעילויות מחברות בין בתי התלמידים לבית הספר - "בית מארח", "הורה מספר" ועוד.</li> </ul>	<p><b>קשר עם הורים</b> - המחנכת כמנהיגה של שותפות ביחסי הורה - מורה - ילד מתוך הכרה בחשיבות יצירת קשר מיטיב, פתוח ואפקטיבי שיוביל לשיתוף פעולה מוצלח ותמיכה הדדית לצורך קידום הצלחת התלמידים והתלמידות. התמודדות עם סגנונות שונים של הורים וקיום שיח מתמשך על אתגרים.</p>

דוגמאות ליישום בחממה/סדנה	תכנים מוצעים
<ul style="list-style-type: none"> <li>○ תרגול עקרונות וכלים לניהול שיח מיטבי.</li> <li>○ היכרות עם כלים לעריכת תצפית - "<a href="#">הכר את התלמיד</a>".</li> <li>○ התנסות ב<b>מתן משוב</b> לתלמיד.</li> <li>○ שימוש ב<b>טכניקת מודל אפר"ת</b>.</li> <li>○ התנסות במודל <b>תקשורת מקרבת</b>.</li> <li>○ פרקטיקות מיטביות ל<b>יצירת קשר מיטבי עם תלמיד</b>.</li> </ul>	<p><b>תכלול הוליסטי של הילד</b> - הבנת הצרכים האישיים של התלמיד ומתן מענה במגוון ההיבטים - לימודיים, חברתיים, רגשיים, התנהגותיים ופיזיים - תוך ראייה רחבה של ההתפתחות "השלמה" של התלמיד.</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>○ <b>כלי מיפוי שותפי התפקיד שלי</b>.</li> <li>○ <b>כלי מיפוי ומודלים מוצעים</b> לעבודה עם שותפי תפקיד ("זמן מחנכת הכיתה" - עמ' 119-128).</li> <li>○ יצירת יחידות לימוד בין-תחומיות בשיתוף מורות מקצועיות.</li> <li>○ ייזום פגישות צוות ויצירת שיתופי פעולה בין מורות מקצועיות למחנכות הכיתה.</li> </ul>	<p><b>עבודה עם שותפי תפקיד</b> - היכרות עם שותפי התפקיד ומתן כלים ליצירת סביבה חינוכית תומכת, מפרה ומכילה עבור המחנכת והתלמידים בעזרת שילוב ותכלול כלל הגורמים המעורבים בכיתה ובבית הספר.</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>○ יצירת <b>תכנון שבועי וחודשי</b> ושימוש בעזרים לניהול משימות.</li> <li>○ תרגול עקרונות של מיינדפולנס ומדיטציה.</li> <li>○ תרגול <b>מודל SMART</b> באופן אישי או קבוצתי.</li> <li>○ תרגול <b>כלים למיפוי חוזקות ומשאבים</b> העומדים לרשותי.</li> </ul>	<p><b>ניהול עצמי ושימור עצמי</b> - אסטרטגיות וטכניקות לניהול זמן ומשימות והצבת גבולות למניעת שחיקה רגשית ומנטלית.</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>○ היכרות עם <b>מפת המימדים</b> ובחינה עצמית לאורם.</li> <li>○ חיבור בין מפת המימדים להערכה ובין <b>פרקטיקות לחינוך כיתה</b>.</li> </ul>	<p><b>מפת המימדים להערכת מתמחים/מורים חדשים.</b></p>

## מרחב להתפתחות זהות אישית ומקצועית של מחנכות כיתה

תכנים אלו יתמקדו בגיבוש זהות המעוגנת בערכים, בחוזקות ובשאיפות של מחנכות הכיתה, תוך זיהוי ביטוייהם בשטח ויצירת חיבור משמעותי בין הזהות האישית לזהות המקצועית.

**ערך:** זהות

### עקרונות פדגוגיים

- **זהות:** דגש על גיבוש זהות אישית ומקצועית המעוגנת בערכים, בחוזקות ובשאיפות של מחנכות הכיתה.
- **תהליך ההבנייתי:** מתן כלים ומשאבים לקיום תהליך הבנייתי של חקר הזהות וניסוח מטרות אישיות.
- **תפיסה עצמית ותפיסת תפקיד:** שיקוף ערכים, אמונות ומניעים אישיים וחיבור לביטויים בשדה המקצועי.
- **למידה מתמשכת:** דגש על חשיבות רפלקציה עצמית והתפתחות מקצועית בעיצוב זהות האדם כמחנך.

רעיונות ליישום	תכנים מוצעים
<ul style="list-style-type: none"> <li>○ תרגול "מודל היועצות עמיתים" סביב אתגרי המחנכות.</li> <li>○ כתיבת יומן רגשות - יומן יומי/שבועי בו מתעדת המחנכת את רגשותיה ואת הגורמים המעוררים אותם.</li> <li>○ מעגל שיתוף ואיוורור - סבב קבוצתי/בקבוצות קטנות.</li> <li>○ תרגילי כתיבה יצירתית - כתיבה חופשית של רגשות ומחשבות לעצמן או לקולגה, סדנאות שירה ועוד.</li> <li>○ מפגש העשרה עם פסיכולוג חינוכי.</li> </ul>	<p><b>היבטים רגשיים בכניסה לתפקיד חינוך כיתה</b> - זיהוי והבנה של רגשות, מחשבות והתנהגויות הנוגעות לאירועים ומקרים מחיי היום יום של מחנכות כיתה חדשות בתפקידן, ומתן כלים להתמודדות עמם.</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>○ בניית "לוח חזון".</li> <li>○ פעילות דמיון מודרך ל"כריית ערכים".</li> <li>○ "מי אני ומאיפה באתי?" - דמות המחנכת/מורה המשמעותית שלי וייחודה.</li> <li>○ "מי אני ומה הזהות שלי" - יצירת מעגלי זהות אישיים.</li> <li>○ פעילות "רמזור ערכים אישי".</li> <li>○ <a href="#">רפלקציה עצמית על SEL - התבוננות על יכולות חברתיות רגשיות של מבוגרים.</a></li> <li>○ היכרות עם רכיבי תפקיד מחנכת הכיתה ושימוש בכלי "גלגל החיים" של מחנכת כיתה.</li> <li>○ כתיבת "מסמך צומח" מקוון לאורך השנה הממוקד בתפיסת התפקיד האישית.</li> <li>○ יישום עקרונות "תיאוריית ההכוונה העצמית" בחממה/סדנה - מתן אפשרויות בחירה, התמקדות בחיזוק כישורים ויכולות וקידום עבודת צוות.</li> </ul>	<p><b>תפיסה עצמית ותפיסת תפקיד</b> - בירור והגדרה של תפיסת התפקיד ותפיסתה העצמית של מחנכת הכיתה, פעילויות ופרקטיקות התוודעות לביהור ערכים וזהות אישית ומקצועית.</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>○ יישום "חקר הפרקטיקה" במפגשים על מקרי היומיום.</li> <li>○ מעגלי דיון בקבוצות קטנות על ערכים חינוכיים מרכזיים ושיתוף דוגמאות מהכיתה/בית ספר שמדגימות או סותרות ערכים אלו.</li> <li>○ כתיבה ושיתוף של חזון חינוכי - חזון אישי המבטא ערכים אישיים וביטוייהם בעשייה החינוכית.</li> <li>○ מפגש העשרה - הזמנת חונכות/ מנהלות ו/או מחנכות ותיקות לדיון על ערכים חינוכיים והשפעתם על הפרקטיקה החינוכית.</li> <li>○ בניית מערכי שיעור מבוססי ערכים אישיים ומקצועיים.</li> </ul>	<p><b>חקר הפרקטיקה תוך</b> התמקדות בערכים אישיים והשלכותיהם על זהותי המקצועית וסביבת העבודה.</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>○ תרגול <a href="#">כלים לניהול קונפליקטים</a> ופתרון בעיות.</li> <li>○ פיתוח תוכנית פעולה אישית תוך הגדרת מטרות ברורות ושימויות.</li> <li>○ <a href="#">סדנת פתרון בעיות</a> - המחנכות מציגות בעיות יומיומיות ומחפשות יחד פתרונות. ("זמן מחנכת הכיתה" - עמ' 122).</li> <li>○ <a href="#">למידה מהצלחות</a> - שיתוף סיפורי הצלחה והתמקדות במה שהוביל להצלחה. (בנוסף, "זמן מחנכת הכיתה" - עמ' 122).</li> <li>○ עידוד לפיתוח תחביבים - ציור, נגינה, גינון, פעילות גופנית ועוד, ומתן ביטוי לתחביבים במפגשים.</li> </ul>	<p><b>אתגרים כמנועי צמיחה וחוסן</b> - פיתוח חוסן אישי ומקצועי ויכולות לניתוב הקשיים ללמידה והתפתחות.</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>○ מבט חוזר לאורך השנה על "לוח החזון" - הישגים אישיים ומקצועיים.</li> <li>○ יצירת "ספר זכרונות" - מיפוי המשקף חוויות שונות תוך התייחסות לאישיות המחנכת, איכות ההוראה, הכלה, מתן מענה ועוד.</li> <li>○ "מחקר פעולה" - ביצוע מחקר אישי בתחום הוראה נבחר, השוואה בין שיטות שונות, ניסוי בכיתה והשפעתו על התלמידים.</li> <li>○ זמן מוגדר וקבוע בכל מפגש לכתיבת יומן רפלקטיבי.</li> <li>○ התבוננות על התפתחות אישית ומקצועית לאורך השנה על ציר הזמן.</li> </ul>	<p><b>למידה כתהליך רפלקטיבי</b> - פיתוח יכולות רפלקטיביות, התבוננות ביקורתית על פרקטיקות חינוך והוראה אישיות תוך הבנת השפעתן והפקחת לקחים.</p>

## מגרש להתנסות ולהתאמן בהרגלי הלב, הרגלי היד, והרגלי הראש

תכנים אלו יתמקדו בתרגולים של סיטואציות ואירועים ממשיים מחיי היום יום של מחנכת כיתה.  
ערך: מסוגלות עצמית

### עקרונות פדגוגיים

- **מסוגלות:** תרגול והתנסויות המכוונות לפיתוח תחושת מסוגלות לביצוע משימות ועמידה באתגרים הקשורים לעבודת מחנכת הכיתה.
- **פיתוח מיומנויות:** תרגול ושכלול מגוון מיומנויות וטכניקות חינוך והוראה במסגרת החממה/סדנה.
- **למידה סדנאית:** מעורבות פעילה והתנסות מעשית במסגרות ומצבים המדמים את סביבת העבודה.
- **הערכה ומשוב:** שיקוף פעולות, חוויות והחלטות כדי לזהות מגוון אפשרויות פעולה ולאפשר צמיחה.
- **גמישות:** הכרה בכך שהתמקצעות דורשת זמן הסתגלות ואימון, כמו גם הקשרים ויכולות נרכשים.

**החממות והסדנאות מאופיינות בשאיפה להסתגלות, זמינות והיענות ובגישה ממוקדת משתתפות.** הקפדה על גמישות ודינמיות מאפשרת לדייק את המענה הניתן לנושאים השונים שמעסיקים את המחנכות במהלך השנה, כמו גם את השותפים ובעלי העניין בחממות וסדנאות, כדי להבטיח חווית התפתחות מקצועית משמעותית ורלוונטית לצורכי המחנכות בזמן אמת - "כאן ועכשיו".

במהלך המפגשים, על המנחה להיות קשובה לתפיסות, עמדות, אמונות וידע של המשתתפות, לרבות הצרכים אותם הן מציפות ולאפשר משוב שוטף כדי לבצע התאמות מבנה, תוכן וסילבוס מבוסס וממוקד משתתפות. ההקשבה והמענה תעשה בערוצים הפורמליים והבלתי פורמליים כדי להתחשב בצרכים האישיים המגוונים.

**כל התכנים המופיעים ביסודות האחרים רלוונטיים גם ליסוד זה, כאשר הדגש הוא על תרגול התכנים בחממה ובסדנה. להלן מספר דוגמאות מהשטח לתכני "כאן ועכשיו" - מתוך ניסיונם של המוסדות האקדמיים השותפים בתוכנית:**

- התמודדות עם תלמידים עולים.
- התמודדות עם אלימות ובעיות משמעת.
- בניית מערכות יחסים חיוביות עם שותפי תפקיד, תלמידים והורים.
- התמודדות עם תלמידים משולבים בכיתה הטרוגנית.
- עבודה עם סיעות/משלבות בכיתה.
- חובת דיווח במערכת החינוך.
- התנהלות מחנכת חדשה בתוך חדר מורים.

## שולחן עגול המבוסס על שותפויות ומחבר בין גורמי הקליטה למחנכות

תכנים אלו יתמקדו בביסוס היכרות ויצירת אפיקים לשיתוף פעולה ומתן מענה נרחב של כלל הגורמים הנמצאים במעטפת הקליטה של מחנכת כיתה חדשה.

ערך: שותפויות

### עקרונות פדגוגיים

- **שותפויות:** בניית רשתות מעטפת, קשרים ושיתופי פעולה בין המחנכות לגורמי הקליטה הרלוונטיים. הרשתות יתמכו בצמיחה האישית והמקצועית של מחנכות הכיתה ויראו חשיבות בשילובן בקהילה חינוכית רחבה.
- **שיתוף ידע:** הכרת ושיתוף המשאבים, שיתוף במידע וידע דו-כיווני, כדי לאפשר צמיחה מקצועית ותהליכי חונכות מיטבית.
- **חיבור אישי:** הנכחה של צרכים ומאויים אישיים של המחנכות והתלמידים בתוך המערכת הבית ספרית.
- **מעורבות חברתית/קהילתית:** עידוד יוזמות, פיתוח רעיונות ומעורבות במערכת האקולוגית הרחבה יותר, לרבות הורים וקהילות מקומיות.

תכנים מוצעים	דוגמאות ליישום
<b>היכרות עם בתי ספר ואוכלוסיות מגוונות</b> - הכרה של אוכלוסיית התלמידים והסביבה החינוכית בבתי הספר השונים והשפעתה על התרבות ומהלכי הלמידה הבית-ספריים.	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ הרצאות המאפשרות היכרות עם השונות התרבותית והלימודית הקיימת בכיתת המחנכת ובבית-ספרה.</li> <li>○ סיורים ו/או מפגשים מארחים בבתי ספר שונים ביישוב.</li> <li>○ חקר האוכלוסייה המקומית והסביבה הגאוגרפית והתרבותית בה פועלת החממה.</li> <li>○ שיח עם מנהלי בתי-ספר, מחנכים ותלמידים מבתי-ספר שונים במפגשי החממה/סדנה.</li> </ul>
<b>חינוך מבוסס תרבות</b> - יצירת סביבת למידה המעודדת היכרות עם התרבויות שונות בסביבתה ובכלל, מקדמת הבנה תרבותית ויחסי כבוד תוך התייחסות והנכחת המגוון החברתי.	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ ייזום פעילויות משותפות חוצות תרבויות.</li> <li>○ התאמת תכנים באופן המשקף את המאפיינים הייחודיים של מערכת החינוך ביישוב.</li> <li>○ התנסות בתרגום החזון היישובי לפרקטיקות ושגרות עבודה ברמה הבית-ספרית.</li> <li>○ שילוב דוגמאות ותיאורי מקרה רלוונטיים וספציפיים ליישוב.</li> </ul>
<b>היכרות עם גורמים במעטפת הקליטה</b> - היכרות וזיהוי המשאבים הקיימים במערכת החינוך ובסביבה הקולטת של המחנכות לצורך ביסוס ויצירת רשתות תמיכה מקומיות ובבית הספר.	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ שילוב החונכות של המחנכות במפגשי חממה/סדנה באופן בו יתרמו מנסיון החינוכי-הוראתי.</li> <li>○ הצטרפות של נציגי הרשות המקומית, משרד החינוך, הפסג"ה ומנהלים/ות למפגשים החממה/סדנה.</li> <li>○ סיורים במקומות ו/או מפגש עם תוכניות הייחודיות ליישוב.</li> </ul>
<b>ביסוס יחסי חונכות מיטיבים</b> - דגש על חיזוק ובניית קשר מעמיק ותומך עם החונכת.	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ סימולציית שיח אישי בין החונכת למחנכת במצבי קונפליקט.</li> <li>○ ייזום שיחה אישית עם החונכת ותרגול שיח מקדם.</li> <li>○ בקרה על קיומם של מפגשי חונכות ועמידה על טיב המפגשים במסגרת שיחות אישיות בין המנחה והמחנכת.</li> </ul>

## קרקע מצמיחה למחנכות שאוהבות את תפקידן ומאמינות ביכולתן להיות סוכנות שינוי

תכנים אלו יתמקדו בהעצמת התפיסה של המחנכות את עצמן כסוכנות ומובילות שינוי ויכולותיהן לממש תפיסה זו. דגש על חשיבות ומרכזיות מעשה חינוך כיתה, יצירת סביבת למידה מכילה, הוגנת ושוויונית, תוך והבנה של אדוות ההשפעה על כל תלמידה ותלמיד, על הכיתה ועל הקהילה.

**ערך:** שליחות ומשמעות

### עקרונות פדגוגיים:

- **פיתוח מקצועי ואישי:** עידוד המחנכות לחקור ולהרחיב את כישוריהן הפדגוגיים, החברתיים והניהוליים, תוך מתן תמיכה מתמשכת - אישית וקבוצתית בתהליך התפתחותן, כבסיס לביסוס תפיסתן העצמית כסוכנות שינוי.
- **הכלה והוגנות:** קידום סביבת למידה מכילה ומכלילה בחממה ובסדנה, כמו גם בכיתות, תוך זיהוי פערים ומתן מענה מותאם לצורכי התלמידים השונים. דגש על פדגוגיה של הוגנות ופדגוגיה רגישת תרבות.
- **רפלקציה וביקורת עצמית:** עידוד המחנכות לפיתוח יכולות רפלקטיביות, ניתוח פרקטיקות הוראה אישיות, למידה והפקת לקחים מתמשכת.
- **חדשנות ויוזמה:** עידוד המחנכות להיות סוכנות שינוי על ידי ייזום ופיתוח יוזמות חינוכיות, התאמת תוכניות לימוד ותכנים לפי חוזקותיהן וצורכי תלמידיהם/ן, ובניית מערכי שיעור מגוונים ויצירתיים בהם הן מוצאות עניין אישי.

תכנים מוצעים	דוגמאות ליישום
<p><b>טיפוח הכיתה כקהילה הוגנת ומתן מענה לשונות</b> - סביבת למידה המאפשרת הזדמנות שווה ללמידה והשתתפות לכלל התלמידים, מקדמת יחסים של כבוד והבנה בין המחנכת לתלמידים ובין התלמידים לעצמם, ומקדמת את גיבוש וחיזוק היחסים החברתיים בכיתה.</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ היכרות עם היכרות פדגוגיים לחינוך מכוון למיצוי פוטנציאל, שוויון הזדמנויות וצמצום פערים (<a href="#">דו"ח מתת - עמוד 19</a>)</li> <li>○ פרקטיקות לטיפוח הכיתה כקהילת לומדים אכפתית ("<a href="#">זמן מחנכת הכיתה</a>" עמוד 45-60)</li> <li>○ תרגול פרקטיקות לקידום תרבות של גיוון בכיתה (<a href="#">הוגנות בחינוך - ג'וינט ישראל ע"מ 16-22</a>)</li> </ul>
<p><b>חינוך לערכים</b> - התייחסות לסוגיות ערכיות ברבדים שונים: ערכים אישיים, ערכים לאומיים, ערכי הומניסטיים וכו'.</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ פרויקטים קהילתיים - תכנון ויישום פרויקט קהילתי שמשקף את הערכים האישיים של המחנכות ותלמידיהן/ם (כגון: סיוע ופעילויות משותפות עם קבוצות שונות באוכלוסייה). תיעוד התהליך באופן רפלקטיבי ושיתוף התובנות עם קבוצת המחנכות ועם כיתה.</li> <li>○ יומן ערכים אישי - תיעוד אירועים, מחשבות ופעולות יומיומיות הסובבות סביב ערכים אישיים - אתגרים והצלחות בקיום הערכים.</li> <li>○ דיון מונחה על ערכים תרבותיים/לאומיים ומקומם בחיי המחנכות ובכיתה - אהבת הארץ, רב-תרבותיות, סולידריות חברתית ועוד.</li> <li>○ חקר אישי/קבוצתי על ערכים הומניסטיים (סובלנות, שוויון, כבוד הדדי) דרך פעילים חברתיים מקומיים ו/או ארגונים בינלאומיים.</li> <li>○ שימוש בשירה, ספרות ומדיה להמחשת אירועים ערכיים, רגשות לאומיים, ערכים אוניברסליים והזדהות עמם.</li> <li>○ שימוש בסיפורים אישיים של המנחות והמחנכות סביב אירועים ערכיים בחייהן.</li> <li>○ שימוש במאגרי <a href="#">סיפורי מתמחים</a> סביב אירועים ערכיים.</li> </ul>



## המלצות ודגשים כלליים נוספים לבניית הסילבוס

- **מומלץ לגוון את סוגי המפגשים ואופני הלמידה**, כדי להתאים לסגנונות למידה וצרכים שונים של המשתתפות: מפגשי למידה; מפגשי שיח ביקורתי ורפלקטיבי; מפגשים סדנאיים חוויתיים; מפגשי יישום והתנסות; פגישות אישיות; מפגשי העשרה / סיורים / סימולציות / הרצאות של מומחי תוכן ועוד.
- **מומלץ לשלב במפגשים חשיפה** לדמויות מעוררות השראה, מומחים, הרצאות חיצוניות, סיורים ופעילויות העשרה. עם זאת, בהקשר הזה חשוב לתת את הדעת למינון הנכון של מפגשים מעין אלה בהתבוננות רחבה על הסילבוס השנתי.
- **מומלץ לתכנן ולשלב מראש** את אירועי הפתיחה והסיום של החממה, הרצאות וסדנאות של מומחי תוכן, סימולציות, סיורים, מפגשים מיוחדים ועוד. כל אלה בהתאם לתקציב התוספתי הניתן במסגרת התוכנית.
- **מומלץ לשלב מפגשים אישיים עם המחנכות, בדגש על המחנכות המתמחות** - ביסוס היכרות וזמינות המנחה הם קריטיים במיוחד בשנת ההתמחות, על כן מומלץ לקיים שיחות היכרות מקדימות טרם פתיחת החממה/סדנה, וכן לשבץ מפגשים אישיים במהלך השנה, בדגש על תקופת הערכת אמצע בהתמחות.
- **מפגשי בחירה** - ניתן לייצר מפגשי בחירה פתוחים (כחלק מתוכנית המפגשים הקבועה בסילבוס) עם תכנים רלוונטיים למחנכות כיתה ולאפשר השתבצות מתוך עניין ובחירה אישית. מומלץ להתאים את מפגשי הבחירה לתחומי העניין והצרכים העולים מהמחנכות במהלך המפגשים - דוגמאות: מענה לצרכים תרבותיים/מקומיים שונים, עבודה עם ילדים בסיכון, מענה לילדים עם צרכים מיוחדים בכיתה ועוד.

# ה. אודות הקרן ותחומי הפעילות

## הסיפור שלנו

קרן משפחת ליאון, הוקמה במטרה לקדם שוויון הזדמנויות וחינוך לערכים במערכת החינוך בישראל. להקמת הקרן קדמו שנים של מחקר, תכנון אסטרטגי ולמידה מהגורמים הבכירים והמשפיעים ביותר במערכת החינוך. התהליך חשף וחיידד מי הם סוכני שינוי משפיעים ומשמעותיים - מחנכות ומחנכי הכיתה.

## הפוקוס שלנו

מחנכות הכיתה מוצבות בחזית העשייה החינוכית והינן בעלות השפעה מכרעת על התלמידים והמערכת כולה. המיקום הייחודי שלהן כגורם המקשר בין המערכת, ההורים והתלמידים - מקנה להן תפקיד משמעותי, במיוחד עבור אלו שהכי זקוקים לתמיכה שלהן. מחנכות כיתה רבות כבר מגשימות את הפוטנציאל הגלום בתפקידן בהצלחה מרובה, אך גם הן מעידות על הצורך בהכרה ובמשאבים שונים, המשקפים את חשיבות ומורכבות התפקיד שהן נושאות.

## האסטרטגיה שלנו

מחנכות כיתה הינן גורם משמעותי ובעל פוטנציאל רב להשפיע לטובה על מימוש שוויון הזדמנויות במערכת החינוך. מימוש פוטנציאל התפקיד מחייב מענה רחב ומקיף בחמישה תחומים:

- פיתוח הפרופסיה
- פיתוח שדה
- פיתוח מקצועי
- שותפויות והשפעה על מדיניות
- פיתוח ידע

## הפעולות שלנו

**פיתוח הפרופסיה:** הגדרת חינוך כיתה כפרופסיה על כל המשתמע מכך - הגדרת מחנכת במופעה המצטיין, כללי אתיקה, תשתיות, ידע ופיתוח מקצועי נדרש למימוש התפקיד, חיזוק וביסוס המחנכות כמומחיות בתחומן ועיגון תחומי ידע פרקטיקה מקצועית.

תהליך זה מתקיים בהובלת האגף לחינוך באמצעות שולחנות עגולים, חקר ולמידה מהשטח בהשתתפות מחנכות, מנהלים, אנשי מטה, חוקרים ומנהלי תוכניות בעמותות חינוך מובילות.

**פיתוח שדה:** אנו מאמינים ששינוי אמיתי מחייב עשייה, ביטוי ממשי, התנסות והצלחה בשדה. בהתאם, אנו פועלים לפיתוח תוכניות ומודלים חדשניים ומגוונים למימוש שוויון הזדמנויות, באמצעות מחנכות כיתה בבתי הספר, ברשויות ובמחוזות.

**פיתוח מקצועי:** תחום זה עוסק בפיתוח והפעלת תוכניות בייזום מקצועי ייחודי למחנכות כיתה במרחבי פעולה מגוונים. התוכניות מבקשות לתת מענה מדויק ומותאם לחוויות הנגזרות מתפקיד חינוך הכיתה ועוסקות במפגש בין זהות, כוונות, מעשים ותוצאות בשטח. התוכניות, בהובלת מנהל עובדי הוראה - נותנות ביטוי ומקום להתמודדויות היום יום, לחוזקות, לידיע שקיים בשטח ומספקות מומחיות, הזדמנויות ומרחבים ללמידה, יוזמה ופיתוח חדשניים.

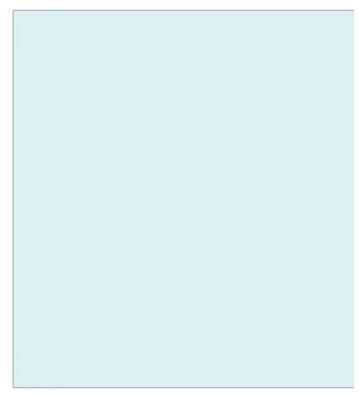
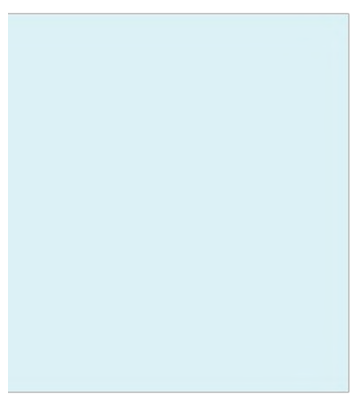
**פיתוח שותפויות והשפעה על מדיניות:** תפיסת העבודה של הקרן רואה בשותפויות ערך ואמצעי הכרחי להשגת מטרות חברתיות-חינוכיות מורכבות. הקרן גאה לפעול בשותפות ליבה אסטרטגית עם הגורם המשפיע והמוביל את העשייה - משרד החינוך. תהליכי חקר, התנסות ולמידה מעמיקים יתורגמו באמצעות שולחנות עגולים להשפעה משותפת על מדיניות תומכת בהובלת משרד החינוך. מעבר לעשייה היום יומית בתוכניות בזירות השונות - ימופו סוגיות ארכימדיות, תשתיות נדרשות וסדיריות תומכות לחיזוק וביסוס מחנכות הכיתה כמובילות שוויון הזדמנויות. בנוסף הקרן פועלת בשיתופי פעולה מעמיקים עם ארגונים מובילים שזכו להשפעה מרשימה בתחום החינוך - עמותות חינוך מובילות, קרנות, אוניברסיטאות ומכללות, גופי מחקר, רשויות מקומיות, מנהלי בתי ספר, אנשי הגות ומעשה.

**פיתוח ידע:** תהליך אסטרטגי לשינוי חברתי דורש התבססות על ידע שנאסף באופן שיטתי הן ממחקר אקדמי והן מעשייה בשטח:

- **פרקטיקות אפקטיביות** - איתור והנגשת תהליכים, עקרונות ופרקטיקות שכבר פועלות בשטח והובילו להצלחה, בשיתוף עשרות מחנכות כיתה ומנהלות מובילות מרחבי הארץ.
- **תוכנית מחקרים** - עידוד מחקר אקדמי יישומי בנושאים מגוונים של חינוך כיתה והשפעה על שוויון הזדמנויות.
- **פלטפורמות דיגיטליות** לשיתוף והפצת ידע ולמידה משותפת.
- תהליכי עומק של **מדידה והערכת** פעילויות ותוכניות הקרן ומידת יישומן והשפעתן.

## תוכניות הקרן:

- **"ראשית - קהילות מחנכות"** - קהילות מחנכות במודל מחוזי, מודל רשותי ומודל בית ספרי.
- **"אתחלתא - חממה למחנכות חדשות"** - חממות וסדנאות למחנכות חדשות בשלב הכניסה להוראה.
- **התוכנית הרשותית** - ממקמת את מחנכות הכיתה בהקשר כולל של עשייה רשותית לקידום שוויון הזדמנויות.
- **"מעבדת בית ספר"** - לפיתוח מודלים מגוונים של מימוש שוויון הזדמנויות באמצעות מחנכות בבתי ספר ברחבי הארץ.
- **פרקטיקות במרכזי הפסג"ה** - הטמעה, יישום ופיתוח של מאגר פרקטיקות מעולמן של מחנכות כיתה בחינוך היסודי במרכזי הפסג"ה.



למידע ופרטים נוספים ניתן לפנות לתוכנית אתחלתא

[athalta@macam.ac.il](mailto:athalta@macam.ac.il)

או בטלפון: 03-6901479

1

2

3

4

5

6

# תוכנית אתחלתא

תשפ"ה  
2025 - 2024

